

**A doktori iskola/doktori oktatási program megnevezése: ELTE Irodalomtudományi
Doktori Iskola / Orosz irodalom és irodalomkutatás – összehasonlító tanulmányok
doktori oktatási program**

A doktori iskola/a doktori oktatási program kódja: IR/OKUT

TANEGYSÉGLISTA

IKM - Iskolarendszerű képzési modul (megszerezhető kredit:112, teljesítendő tárgy:16 db)

P/IR/xxx-1 Társtudomány 1.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/xxx-2 Társtudomány 2.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/xxx-3 Társtudomány 3.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/xxx-4 Társtudomány 4.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-5 A klasszikus orosz irodalom értelmezési problémái (orosz és világirodalmi nézőpontból) I.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-6 A klasszikus orosz irodalom értelmezési problémái (orosz és világirodalmi nézőpontból) II.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-7 Az orosz irodalomtudomány története általános irodalomelméleti kontextusban I.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-8 Az orosz irodalomtudomány története általános irodalomelméleti kontextusban II.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-9 Az orosz regény poétikája világirodalmi kitekintésben

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-10 Szöveg- és műfajelmélet

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-11 Disszertációs témakonzultáció 1.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-12 Disszertációs témakonzultáció 2.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-13 Disszertációs témakonzultáció 3.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-14 Disszertációs témakonzultáció 4.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-15 Disszertációs témakonzultáció 5.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR/OKUT-16 Disszertációs témakonzultáció 6.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

TM - Tudományos modul (megszerzendő kredit legalább: 36, ebből 3 publikáció kötelezően teljesítendő)

P/IR-20 Tanulmányírás 1.

8 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR-21 Tanulmányírás 2.

8 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR-22 Tanulmányírás 3.

8 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

P/IR-23/A, B, C* Tanulmányírás

8 kredit, gyakorlati jegy, választható, korlátlanul ismételhető

P/IR-24/A, B, C* Egyéb publikáció

4 kredit, választható, korlátlanul ismételhető

P/IR-25/A, B, C* Konferencia-előadás

4 kredit, választható, háromszor ismételhető

P/IR-26/A, B, C* Szerkesztés

4 kredit, választható, háromszor ismételhető

P/IR-27/A, B, C* Tudományszervezés / oktatásszervezés

4 kredit, választható, háromszor ismételhető

P/IR-28/A, B, C* Külföldi kutatómunka

4 kredit, választható, háromszor ismételhető

P/IR-29 Egyéb tudományos tevékenység

4 kredit, választható, nem ismételhető

*Az A, B, C a félévenkénti meghirdetést lehetővé tévő technikai megkülönböztetés, hogy azonos félévben több tanegységet is föl lehessen venni egy-egy tevékenységfajtaból.

OM - Oktatási modul (megszerezhető kredit: 32, teljesítendő tárgy: 0db)**P/IR-50/A, B, C, D Heti 2 órás szeminárium vagy előadás tartása**

8 kredit, választható, négyszer ismételhető

Kurzusleírás (szakirodalom-ajánlás) kurzusonként**P/IR/OKUT-5 A klasszikus orosz irodalom értelmezési problémái (orosz és világirodalmi nézőpontból) I.**

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételhető

A két félévre tervezett tárgy a klasszikus orosz irodalom értelmezési kérdéseit irodalomtörténeti korszakok összefüggésében közelíti meg, az orosz irodalom folytonossági problémáinak tárgyalása felől. A kurzusváltozatok szerinti eltérő témahangsúlyokkal az első tanegységben dominánsabban Puskin, Gogol, Lermontov és Goncsarov poétikájának, irodalomtörténeti helyének és kritikai-elméleti befogadásának a kérdései kerülnek a középpontba, mindvégig kitekintéssel a tágabb irodalomtörténeti kontextusra is, és nem kizárva más klasszikusok és az orosz aranykor „kismestereinek” az alkotásait; másrészt a tárgy a klasszikus orosz irodalomnak a régi orosz irodalomhoz való kapcsolódását kitüntetett helyen tanulmányozza, bemutatva az óorosz hagyományok újrafelfedezését a 19. századi orosz irodalomban. Megvilágítja az óorosz irodalom azon műfajait, témáit, motívumait és szimbólumrendszerét, amelyek később klasszikus orosz irodalmi művekben is

felismerhetők. Ezt kiegészíti az antikvitás örökségének a feltárása. A klasszikus orosz irodalom értelmezési problémáinak a megközelítésébe beletartozik még az orosz klasszikusok recepciójának a kérdésköre, mely hatástörténeti vizsgálatok bemutatását és konkrét műelemzések elvégzését teszi lehetővé, 20. századi alkotásokra is érvényesen. Ehhez tartozik magának a 19. századi orosz irodalomnak a belső recepcióesztétikája, mely az intertextualitás és intermedialitás elméleti irodalmának a fényében is vizsgálendő. A különböző kurzusváltozatok, egyéni problémaorientációjuknak megfelelően, a megnevezett alkotók életművét és az etalonná lett monográfiákat, tanulmányokat eltérő nézőpontokból dolgozzák fel. Tájékoztatót adnak a kutatások aktuális problémáiról.

Az egyes kurzusváltozatokhoz állandóan frissülő egyéni kötelező olvasmánylisták készülnek. Hangsúlyos figyelem övezi a 2000-től megjelent/megjelenő legfrissebb szakirodalmi anyagokat, melyek bevonására, az egyes kurzustematikák itt nem rögzíthető logikája szerint, mindig megújulóan kerül sor.

Példák a kötelező/ajánlott szakirodalmak körébe tartozó művekre:

- Belyj, Andrej: Masztyersztvo Gogolja. Moszkva, 1934.
Bicilli, Pjotr: Izbrannye trudy po filologii. Moszkva, 1996.
Demin, A. Sz.: O hudozsesztvennosztyi drevnyerusszkoj literatury. Moszkva, 1998.
Eichenbaum, Borisz: Az irodalmi elemzés. Budapest: Gondolat, 1974. 58–78.
Isztoki russzkoj belletrisztyiki. Voznyiknovenyie zsanrov szjuzsetnovo povesztvovanyija v drevnyerusszkoj literature. Leningrad, 1970.
Krasznoscsookova Je.: Goncsarov. Mir tvorcsestvva. Szankt-Petyerburg, 1997.
Lihacsov D. Sz.: Izbrannye trudy. Tt. 1–3. Leningrad, 1987. (Válogatott tanulmányok.)
Lotman, Jurij: V skole poetyiceszskovo szlova. Puskin, Lermontov, Gogol. Moszkva, 1988.
Mathauzerova Sz.: Drevnyerusszkie tyeorii iszkussztva szlova. Prága, 1979.
Meletyinszkij Je. M.: Poetyika mifa. Moszkva, 1976.
Moiszeeva G. N.: Drevnyerusszskaja lityeratura v hudozsesztvennom szoznanyii i isztorieszskoj myszli Rosszii XVIII v. Leningrad, 1980.
Mann, Jurij: Poetyika Gogolja. Moszkva, 1978.
Russian Romanticism. Studies in the Poetic Codes. Stockholm, 1979.
Schmid, Wolf: Proza Puskina v poetyiceszskom procsyenyii. „Povesztyi Belkina”. Szankt-Petyerburg, 1996.
Sklovszkij, Viktor: Povesztyi o proze. Razmyslenyija i razbory I–II. Moszkva, 1966.
Tomasevszkij, Borisz: Puskin I–II. Moszkva, 1990.
Vinogradov, Viktor: Poetyika russzkoj lityeratury. Moszkva, 1976.
Vinogradov, Viktor: Sztyil Puskina. Moszkva, 1941.

P/IR/OKUT-6 A klasszikus orosz irodalom értelmezési problémái (orosz és világirodalmi nézőpontból) II.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

Az irodalomtörténeti tárgy „A klasszikus orosz irodalom értelmezési problémái I.” folytatásaként, kurzusváltozatai szerint eltérő hangsúlyokkal, kiemelt területként kezeli Dosztojevszkij, Tolsztoj, Turgenyev és Csehov életművét a 19. századi irodalmi kultúra hátterén. Bemutatja a poétikai, az irodalomtörténeti és bölcséleti megközelítések értelmezési módszereit, a nemzetközi és a hazai kutatások időszerű kérdéseit. Ez a tanegység sem zárkózik el az említetteken túl más klasszikusok és az orosz aranykor „kismesterei” alkotásainak tanulmányozásától. Az egyes kurzusváltozatok vizsgálják a klasszikus korszak orosz költőinek az alkotásait is, kitérve többek között arra, hogy a megnevezett próza- és drámaírók hogyan értelmezik műveikben az orosz lírai hagyományt. E hagyomány az orosz líratörténet felől is tanulmányozás tárgyát képezi. A líratörténeti áttekintés a 20. századi orosz költészet főbb állomásait is magában foglalhatja és a mitologizáció módozatainak a 20. századi orosz költészetben való megjelenését a klasszikus orosz irodalom mitologizáló formáira vetíti. „A klasszikus orosz irodalom értelmezési problémái I.” tanegységhez kapcsolódóan a tárgy oktatásának e második részében is

előtérbe kerül a megjelölt korszakhoz tartozó alkotások világirodalmi utóéletének a kérdésköre. Ez kiterjed a 19. századi orosz és a 20. századi orosz, illetve világirodalmi művek kapcsolódási formáinak a feltérképezésére. Az ide tartozó kurzusok a fent leírt témakörök és bemutatási irányok bármelyikét a középpontba állíthatják. A tárgy két tanegysége (I, II.) változatos megközelítési formákban a maga együttesében nyújt irodalomtörténeti, - elméleti és poétikai ismereteket.

Az egyes kurzusváltozatokhoz állandóan frissülő egyéni kötelező olvasmánylisták készülnek. Hangsúlyos figyelem övezi a 2000-től megjelent/megjelenő legfrissebb szakirodalmi anyagokat, melyek bevonására, az egyes kurzustematikák itt nem rögzíthető logikája szerint, mindig megújulóan kerül sor.

Példák a kötelező/ajánlott szakirodalmak körébe tartozó művekre:

- Bahtyin, Mihail: Dosztojevszkij poétikájának problémái. Budapest: Osiris, 2001.
BROJTMAN Sz. N.: Russzkaja lirika XIX – nacsala XX veka v svete isztoricseszkoj poetyiki. Szubjektno-obraznaja sztruktura. Moszkva, 1997.
Dosztojevszkij. Filológiai szöveggyűjtemény. Szerk. Kovács Árpád. Budapest: Tankönyvkiadó, 1990. 326.
Makszimov D.: Russzkie poety nacsala veka. Leningrad, 1986.
Markovics, Vlagyimir: Turgenyev i russzkij realiztyicseszki roman XIX v. Leningrad, 1982.
Minc Z. G.: O nyekotoryh «neomifologicseszkih» tyeksztah v tvorcsesztove russzkih szimvolisztov. In: Tvorcseszto A. A. Bloka i russzkaja kultura XX veka. Blokovszkij sbornik. Tartu, 1979.
Pumpjanszkij, Lev: Klasszicseskaja tragycija. Moszkva, 2000.
Puskintól Tolsztojig és tovább... Tanulmányok az orosz irodalom és költészettan köréből 2. Szerk. Kovács Árpád. Budapest: Argumentum [Diszkurzívák 6.] 2006.
Szmirnov I. P.: Hudozslesztvennyj szmyszl i evoljucia poetyicseszkih szisztjem. In: Uő. Szmyszl kak takovoj. Szankt-Peterburg: Akagyemicseszki projekt, 2001.
Toporov, Vlagyimir: Sztrannyj Turgenyev. Moszkva, 1998.
Tvorcseszto Dosztojevszkovo v russkoj myszli. Sbornik statej. Moszkva, 1990.

P/IR/OKUT-7 Az orosz irodalomtudomány története általános irodalomelméleti kontextusban I.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

Az orosz irodalomtudomány történetének feldolgozása két kurzus (és ehhez tartozóan több kurzusváltozat) keretében történik. Az I. rész a klasszikus formalizmus és strukturalizmus, míg a II. a posztstrukturalizmus szellemi eredményeinek ad nagyobb nyomatékot. A tárgy oktatásának mindkét tanegységében olyan kulturális-bölcseleti határterületeknek, illetve speciális elméleti területeknek a vizsgálata is a célok közé tartozik, amelyek hozadéka szervesen beépült az orosz irodalomtudományi gondolkodásba. Az első tudománytörténeti részben egyrészt a nyelv – költői nyelv problematizálása, illetve az elbeszéléselemletek kerülnek inkább feldolgozásra; másrészt egy kurzusváltozat szerint külön témaként jelenik meg az óorosz kultúra rendszerének a rekonstrukciója az irodalomelméleti gondolkodásban. Ennek medrében feltárhatók a „kultúra” fogalmának változásai, amelyek elvezettek a középkori kultúra „szimbolikus” alapjainak megkülönböztetéséhez, valamint az, hogy ezek a kulturológiai útkeresések milyen új lehetőségeket kínálnak az óorosz szövegek értelmezésében, illetve az irodalomelméleti (poétikai) fogalmak (pl. „szerző”, „szöveg”, „irodalmiság”, „műfaj”, „szüzsé”) sajátos alkalmazásában az óorosz korszakra vonatkozóan. A tanegység felölel általános irodalomelméleti és poétikai ismereteket a középpontba állító kurzusváltozatokat is.

Az egyes kurzusváltozatokhoz állandóan frissülő egyéni kötelező olvasmánylisták készülnek. Hangsúlyos figyelem övezi a 2000-től megjelent/megjelenő legfrissebb szakirodalmi anyagokat, melyek bevonására, az egyes kurzustematikák itt nem rögzíthető logikája szerint, mindig megújulóan kerül sor.

Példák a kötelező/ajánlott szakirodalmak körébe tartozó művekre:

- Averincev Sz. Sz.: Poetyika rannevizantijszkoj literatury. Moszkva, 1977.
- Averincev Sz. Sz., Andrejev M. L., Gaszparov M. L., Grincer P. A., Mihajlov A. V.: Kategorii poetyiki v szmenye literaturnyh epoh. – Isztoriceszkaja poetyika. Lityerturnye epohi i tyipy hudozsesztvennovo szoznanyija. Moszkva, 1994. 3–38.
- Erlich, Viktor: Russkij formalizm: istorija i tyeorja. Sankt-Petyerburg, 1996.
- Frejdenberg, Olga: Poetyika szuzseta i zsanra. Moszkva: Labirint, 1997.
- Gurevics A. Ja.: Kategorii szrednyevekovej kultury. Moszkva, 1984.
- Pancsenko A. M.: Russzkaja kultura v kanun petrovszkih reform. Leningrad, 1984.
- Poétika és nyelvelmélet. Válogatás Alekszandr Potebnya, Alekszandr Veszelojszkij, Olga Frejdenberg elméleti műveiből. Fordították: Hermann Zoltán, S. Horváth Géza, Horváth Kornélia, Molnár Angelika, H. Végh Katalin. Szerkesztette és a kísérő tanulmányt írta Kovács Árpád. Budapest, Argumentum [Diszkurzívák 3.] 2002. 402.
- Potebnya, Alekszandr: Szlovo i mif. Moszkva, 1989.
- Sklovszkij, Viktor: O tyeorii prozy. Moszkva, 1929.
- Tomasevszkij, Borisz: Tyeorija lityeratury. Poetyika. Moszkva, 1926.
- Uszpenszkij B. A.: Isztorija russzkovo lityerturnovo jazyka (XI–XVII vv.). Budapest, 1988.
- Uszpenszkij L. A.: Az ikon teológiája. Budapest, 2003.
- Veszelojszkij, Alekszandr: Poetyika szuzsetov. Moszkva, 1989.
- Vigotszkij, Lev: Pszichologija iszkussztva, Moszkva, 1989.

P/IR/OKUT-8 Az orosz irodalomtudomány története általános irodalomelméleti kontextusban II.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

Az orosz irodalomtudomány története második részének jelentős sávját alkotja Bahtyin, Jakobson és Lotman munkásságának a feldolgozása, illetve a szöveg- és kultúraelmélet problémáinak a tisztázása. Szintén előtérben áll a posztmodern irodalomtudományban való továbbhagyományozódás kérdése. A tárgy egészének és e tanegységnek anyagát képezik olyan recepciótörténeti tanulmányok is, amelyek a klasszikus orosz irodalom 20. századi befogadását (filozófiai kritika, írói esztétikák) és annak hatástörténeti kérdésköreit az olvasási poétikák mögött rejlő irodalomszemléletek azonosításával tekintik át; mindezt egyfelől a 19. századi és 20. századi szépirodalmi írói-költői gyakorlatra, másfelől az irodalomtudomány területére vetítik. A tárgynak fontos alkotóeleme az orosz irodalomtudománynak az irodalomtudomány átfogó történetében való elhelyezése. A két tanegység olyan kurzusváltozatokat is megvalósíthat, amelyek a hallgatók érdeklődése szerint egy már tanulmányozott terület kérdéseiben való további elmélyedést tesznek lehetővé.

Az egyes kurzusváltozatokhoz állandóan frissülő egyéni kötelező olvasmánylisták készülnek. Hangsúlyos figyelem övezi a 2000-től megjelent/megjelenő legfrissebb szakirodalmi anyagokat, melyek bevonására, az egyes kurzus tematikák itt nem rögzíthető logikája szerint, mindig megújulóan kerül sor.

Példák a kötelező/ajánlott szakirodalmak körébe tartozó művekre:

- Ahmatova A.: O Puskinе. In: Szocs. v dvuh tomah. T. 2. M. 1990.
- Bahtyin, Mihail: Esztyetyika szlovesznovo tvorcsesztva. Moszkva, 1979.
- Bahtyin, Mihail: Voproszy lityeratury i esztyetyiki. Moszkva, 1972.
- Blok A.: Gyityja Gogoja. O naznacsenyii poeta. In: Ob iszkussztve. Moszkva, 1980.
- Brjuszov V.: Sztaty i o Puskinе. Szobr. Szocs. v szemi tomah. VII. Moszkva, 1975.
- Cvetajeva M.: Moj Puskin. Puskin i Pugacsov. In: Szobr. Szocs. v szemi tomah. T. 4, 1994.
- Faryno, Jerzi: Vvegyenyie v lityeratureovegyenie. Szankt-Petyerburg, 2004.
- Jakobson, Roman: Hang – Jel – Vers. Budapest, 1972.
- Jakobson, Roman: Raboty po poetyike. Moszkva, 1987.
- Lotman, Jurij: Analiz poetyicseszkoj tyeksztva. Moszkva, 1972.
- Lotman, Jurij: Izbrannye sztyaty i I–III. Tallinn, 1991–1993.
- Pocsepcov, Georgij: Russzkaja szemiotyika. Moszkva, 2001.
- Poétika. Orosz és szovjet poétikai iskolák tanulmányai. Szerk. Király Gyula, Kovács Árpád. Budapest, Tankönyvkiadó, 1982.

Szmirnov, Igor: Na puti k tyeorii lityeratury. Rodopi, 1987.
Szmirnov, Igor: Porozsgyenie intertyeksztu. Wiener Slawistischer Almanach, Sonderband, 17. Wien, 1985.
Toporov, Vlagyimir: Prosztranzstvo i tyekszt. In: Tyekszt: szemantyika i sztruktura. Moszkva, 1983.
Uszpenszkij, Borisz: Poetyika kompozicii. Moszkva, 1970.

P/IR/OKUT-9 Az orosz regény poétikája világirodalmi kitekintésben

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

A tárgyhoz tartozó kurzusváltozatok a 19. századi orosz regény sajátosságait a poétikai, a kultúraelméleti és az irodalmi antropológiai értelmezés vetületében közelítik meg. Tárgyalják a műfaj kialakulásának nyelvi-kulturális feltételeit, történeti és elméleti recepcióját. Felvázolják a regény tipológiáját, széles világirodalmi környezetben jelölve ki az orosz regény helyét. Megrajzolják a szerzői írásmódok sajátos vonásait, bemutatva egy-egy alkotó művészi gyakorlatában a világirodalmi hagyományokhoz (ld. különösen: antikvitás, angol, francia, német irodalom, valamint: toposzok), témákhoz, műfajokhoz és műnemekhez való kapcsolódási módok egyéni arculatát. Hangsúlyos helyen szerepel a regény mitológiai és folklór-gyökereinek a számbavétele, valamint más műfajokkal való összevetése és annak feltárása líra-/drámatörténeti kontextusban, hogy mi módon integrál a műfaj lírai/drámai műnemi hagyományokat. Önálló kurzusváltozatot képez a szláv mitológiának és az orosz folklórnak a 19. és 20. századi regényre vetített tanulmányozása.

Az egyes kurzusváltozatokhoz állandóan frissülő egyéni kötelező olvasmánylisták készülnek. Hangsúlyos figyelem övezi a 2000-től megjelent/megjelenő legfrissebb szakirodalmi anyagokat, melyek bevonására, az egyes kurzustematikák itt nem rögzíthető logikája szerint, mindig megújulóan kerül sor.

Példák a kötelező/ajánlott szakirodalmak körébe tartozó művekre:

Anyicskov Je. V.: Jazycsesztvo i Drevnyaja Rusz. Szankt-Petyerburg, 1914 (= Moszkva, 2003)
Bahtyin M.: Problemy poetyiki Dosztoevszkogo. Moszkva, 1963.
Bahtyin M.: Voproszy lityeratury i esztetyiki. Moszkva, 1975.
Drozda, Miroslav: Narratyivnye maszki russzkoj hudozsesztvennoj prozy. (Ot Puskina do Belovo). Russian Literature XXXV (1994).
Petrovskij M. A. Morfolozija novelly. In: Ars poetica. Szbornyik sztatyej. Pod. red. M. A. Petrovskovo. 1927. 69–100.
Russzkaja novella. Problemy tyeorii i istorii. Szbornyik statej. Pod. red. V. M. Markovicsa – W. Schmida. Szankt-Petyerburg, 1993.
Schmid, Wolf: Proza kak poezija. Puskin, Dosztojevszkij, Csehov, avantgárd. Szankt-Petyerburg, 1998.
Toporkov A. L.: Tyeorija mifa v russzkoj filologicseszkoj nauke XIX veka. Moszkva, 1997.
Vinogradov V. V.: Poetyika russzkoj literatury. Moszkva, 1976.
Toporov V. N.: Isszledovanyija po etymologii i szemantyike. Moszkva, 2004.
Tolsztoj Ny. I.: Jazyk i narodnaja kultura. Ocserki po szlavjanszkoj mifologii i etnolingvisztyike. Moszkva, 1995.

P/IR/OKUT-10 Szöveg- és műfajelmélet

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

A tárgy az általános szöveg- és műfajelméleti ismereteken túl bevonja a szövegelmélet, a narratológia és a retorika határterületén megjelenő irodalomelméleti leírások lehetőségeit. Egy-egy kurzusváltozat elméleti és műelemzői prezentációjának a célja lehet, hogy a műfajelméleti megközelítéseket az irodalmi beszédmód kétféle nyelvi megnyilatkozása, a vers- és a prózanyelv sajátosságai felől árnyalja, általános irodalomtudományi perspektívákat vázolva. Elmélyültebb figyelmet kaphatnak a következő témák: egy-egy kiemelt műfaj (pl. a 20. századi orosz elbeszélés) elméleti nézőpontú megközelítése; műfajelméleti és műfaj történeti kérdések összekötése; az általános irodalomtörténet és a műfaj történet egymásra vonatkoztatása, különös tekintettel az

antikvitas műfaji világának (későbbi irodalmi formák latin görög megalapozásának) a tanulmányozására; műnemek és műfajok kapcsolata; egy-egy műfaj poétikájának az értelmezése (metafora-, idő- és térstruktúra; cselekmény és narráció kapcsolata; nézőpontrendszer; fabula–szüzsé; előbeszéd és irodalmiság viszonya a szkaz műfajában stb.); a mitológia és az irodalom viszonya műfaj történeti nézőpontból; az irodalom előzményei: szó, név, metafora, motívum és szüzsé; mitopoétikai műfaji megközelítések. A szöveg- és műfajelmélet tárgyalásának fontos részét képezik a műértelmezések formájában adott illusztrációk és sok esetben jellemző a komparatiztikai kifejtés.

Az egyes kurzusváltózatokhoz állandóan frissülő egyéni kötelező olvasmánylisták készülnek. Hangsúlyos figyelem övezi a 2000-től megjelent/megjelenő legfrissebb szakirodalmi anyagokat, melyek bevonására, az egyes kurzustematikák itt nem rögzíthető logikája szerint, mindig megújulóan kerül sor.

Példák a kötelező/ajánlott szakirodalmak körébe tartozó művekre:

- Auerbach, Erich: *Mimézis*. Budapest, 1985.
Frejdenberg, Olga: *Mif i lityeratura drevnosztyi*. Moszkva, 1998.
Forster E. M.: *A regény aspektusai*. Budapest, 1999.
Frye Northrop: *A kritika anatómiája*. Budapest, 1998.
Gadamer, Hans-Georg: *Szöveg és interpretáció*. Szerk. Bacsó Béla, Budapest, é. n. 17–42.
Jong, Irene de: *Narrators and Focalizers. The Presentation of the Story in the Iliad*. Amsterdam 1987.
Lukács György: *A regény elmélete*. 1914.
de Man, Paul: *Az olvasás allegóriái*. Szeged, 1999. 373–406.
Narratívák I–V. Szerk.: Thomka Beáta. Budapest: Kijárat, 1998–2001.
Ricoeur Paul: *Mi a szöveg? A szöveg és az olvasó világa*. In: *Uő.: Válogatott irodalomelméleti tanulmányok*. Budapest: Osiris, 9–33., 310–352.
Ricoeur Paul: *Az élő metafora*. Budapest: Osiris, 2006.
Rougemont, Denis de: *A Trisztán-mítosz; A mítosz az irodalomban*. In: *A szerelem és a nyugati világ*. Budapest: Helikon, 1998. 9–36, 117–164.
Tinyanov Jurij: *Problema sztyihotvornovo jazika*. Moszkva, 1924.
Toporov Vlagyimir: *Mif. Ritual. Szimvol. Obraz*. Moszkva, 1995.
Bunyin I. A.: *Pro et contra*. Szankt-Petyerburg, 2001.
Frejdenberg O. M.: *Poetyika szjuzseta i zsanra*. Moszkva, 1997.
Nestle W., Liebig W.: *Az ókori görög irodalom (Vázlatos áttekintés)*. Szerk. Kapitánffy István, Szepessy Tibor. Budapest, 1993.
Németh György, Ritoók Zsigmond, Sarkady János, Szilágyi János György: *Görög művelődéstörténet*. Budapest, 2006.
Vinogradov I. V.: *O tyeorii novelly*. In: *Voprosy marksistskoj poetyiki*. Moszkva, 1972. 240–312.

P/IR/OKUT-11–16 Disszertációs témakonzultáció 1–6.

7 kredit, gyakorlati jegy, kötelező, nem ismételtető

A témavezetővel a disszertáció tárgyában folytatott rendszeres konzultáció, tematikáját és követelményeit a témavezető határozza meg a disszertáció készítéséhez szükséges egyéni kutatómunka igényei és előrehaladása alapján.

Értékelési, ellenőrzési szabályok: Az iskolarendszerű képzési modulban teljesített kurzusok értékelése ötfokozatú (1–5) osztályzatokkal, a tudományos modulban kétfokozatú (teljesítette/ nem teljesítette) szöveges értékeléssel, az oktatói munka kétfokozatú szöveges értékeléssel történik. A tudományos modulban teljesített tanegységekhez tartozó teljesítéseket a doktorandusz témavezetője részletesen ellenőrzi.